

Odešel prof. PhDr. Tomáš Durdík, DrSc. (24. ledna 1951 – 20. září 2012)

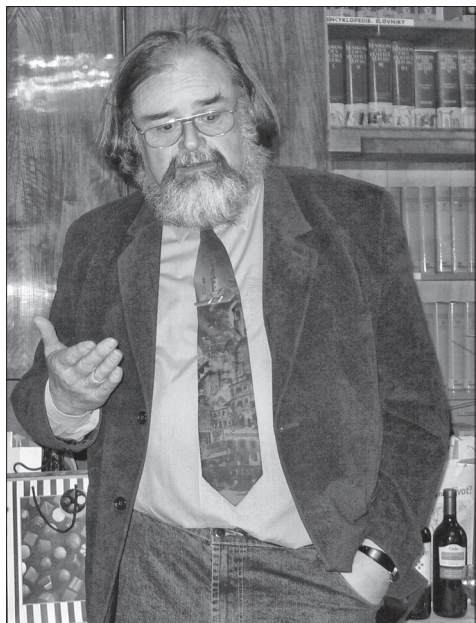
Když se někteří z řad našich kolegů archeologů a kamarádů loučili při exkurzi v polském Těšíně 19. září 2012 na poslední 44. celostátní konferenci archeologů středověku s Tomášem Durdíkem, nikoho z nich ani ve snu nenapadlo, že se s ním vidí naposledy. Někteří, kteří ho vezli autem z této konference, se s ním loučili ještě v předvečer jeho smrti, přímo před jeho domem. Ráno se jeho srdce navždy, a zcela neočekávaně, v nedožitých dvaadesáti letech zastavilo. Nedlouho po oslavě svých šedesátých narozenin odešel dlouholetý vědecký pracovník Archeologického ústavu Akademie věd České republiky, přední znalec evropské hradní architektury a hmotné kultury vrcholného a pozdního středověku, kamarád, přítel a člověk mimořádných znalostí, kvalit a rozhledu. Člověk, který ke každoročnímu setkání středověkých archeologů patřil podobně jako sborník *Archaeologia historica*, kde dnes na jeho osobu vzpomínáme.

Předem proklamuji, že není v lidských silách, a tím méně v mých, kompletně postihnout širokou škálu jeho působnosti či jeho zásluh o dokumentaci, výzkum či záchranu evropského historického a kulturního dědictví. V neposlední řadě musím čtenáře těchto řádků upozornit na jistou neobjektivnost, která bezpochyby pramení v mém blízkém až osobním vztahu k jeho osobě, která měla skutečně fatální vliv na formování mého zájmu o historii a středověkou archeologii. Tomáše Durdíka jsem potkal v roce 1982, když jsem chtěl provádět archeologický výzkum na hradě Zlenice. Výzkum mi tehdy rozmluvil, ale byla zahájena naše dlouholetá spolupráce. Na zlenickém hradě jsme spolu krumpáče zkrížili až v roce 1999 a je zcela symbolické, osudové a těžko uvěřitelné, že jsme se naposledy spolu viděli přesně po třiceti letech na počátku srpna roku 2012 právě pod tímto hradem.

Naše středověká archeologie skutečně neprožívá šťastná léta. Ještě jsme se nestihli vyrovnat se ztrátou dvou otců zakladatelů našeho oboru, Miroslava Richtera a Ladislava Hrdličky, tedy osob, které stály u počátků odborné dráhy Tomáše Durdíka a kolegů, kterých si vždy nesmírně vážil, a do roka a do dne přišel zcela neočekávaný odchod Tomáše Durdíka. Opustil nás předčasně, v nejlepších letech, plný síly, a odešel od rozdělané práce. Již z kapitoly knihy „Hledání zmizelého věku“ od Zdeňka Smetánky, věnované shánění matrace, která měla v polních podmínkách výzkumů ulevit jeho „houserovi“, je zcela zřejmé, že Tomáš Durdík se nikdy příliš nešetřil. Maximální fyzické nasazení bylo průvodním jevem jeho kariéry. Nebyl kabinetním vědcem schovaným v šeru kanceláře, ale naopak archeologem polem pracujícím. Nekonfekční postava v montérkách s lacleem, kongu, baretu, s dohodou přes rameno a nezbytnou gumou na špagátě okolo krku. Přes intenzivní terénní průzkum po sobě zanechal monumentální dílo tvořené nedostupným seznamem bibliografických položek monografií, sborníků či článků v domácích i zahraničních periodikách. Systém plánované vědy, spojený s nutností průběžného „pořádáním bobků podle velikosti“, jak tuto neoblíbenou organizační činnost sám mazlivě nazýval, společně s často extrémními pracovními podmínkami, nezměrným pracovním nasazením a vražedným tempem, zřejmě stály i za jeho předčasným koncem. Vždyť dle sdělení jeho internisty čekaly některé žádanky na vyšetření srdce i od roku 2005, a to zcela marně.

Tomáš Durdík představoval v našich geografických šířkách osobu skutečně mimořádného významu. Jeho nezastupitelnost je dnes zcela zřejmá především ve strukturách evropského badání o hradní architektuře, přičemž právě díky němu měla česká archeologie zastoupení ve všech podstatných evropských orgánech či konferencích (Tomáš Durdík byl členem vědecké rady *Deutsche Burgenvereinigung e. V.*, členem *Comité permanent Castrum Bene* či *Comité permanent Castella Maris Baltici*). V průběhu svého krátkého života představil zcela novou koncepci studia českých hradů,

uveldl ji do evropského kontextu a postupně rozvíjel metodiku jejich studia, o jejímž významu svědčí i obecně přijímaný termín „česká škola“. V neposlední řadě je nutno zmínit nezměrnou snahu Tomáše Durdíka na poli spolkových aktivit. Jeho osoba byla tahounem velkého počtu spolků, sdružení (především Společnost přátel starožitností) a činovníkem četných odborných či profesních sdružení (hlavní výbor České archeologické společnosti, člen Centra mediivistických studií) nebo redakčních rad. Vedle domácích orgánů ochrany historických památek (člen vědecké rady Národního památkového ústavu; předseda stálé komise Ministerstva kultury ČR pro hodnocení kulturních památek; člen Exekutivního výboru Českého národního komitétu ICOMOS; předseda Nezávislé památkové unie; člen komise Ministerstva kultury ČR pro posuzování záměrů institucionálního výzkumu) se stal odborníkem a expertem na problematiku památkové péče i v mnoha významných zahraničních institucích (člen vědecké rady EUROPA NOSTRA, expert ICOMOS/UNESCO a člen poroty pro udělování Ceny EU za ochranu kulturního dědictví).

Mimořádná odborná erudice profesora Tomáše Durdíka se zrodila již v průběhu konce 60. a počátku 70. let během vysokoškolských studií prehistorie a archeologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, která ukončil v roce 1974. Již jeho maturitní práce z roku 1969 věnovaná Vyšehradu a jeho vývoji představuje dílo monumentální (65 stran, 73 obrázků, 9 analytických plánů), na které navázala diplomová práce věnovaná hradům na Berounce a severním Podbrdsku, která zabírá v regálech Ústavu pro archeologii FF UK celých 26 cm. Od roku 1971, tedy od druhého ročníku studia, se stal na plný úvazek zaměstnancem Archeologického ústavu ČSAV. Zahájil intenzivní terénní průzkumy (Kundratice na Mostecku, Křivoklát, Týřov), povrchové průzkumy a mimořádně intenzivně započal s publikačními aktivitami. Publikací o zaniklé středověké vesnici Vyžlovka objevil fenomén zaniklých středověkých osad na Černokostecku (1971) a společně s přítelem z dětství Ing. arch. Petrem Chotěborem zahájil postupnou prezentaci jednotlivých hradních lokalit (hrad Zlenice v roce 1972). V době konstituce studia sídelních forem na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy pod vedením Zdeňka Smetánky a neustálých pochybností o dalším možném směřování středověké archeologie byl mladý jednoznačně orientovaný badatel s jasně formulovanými koncepty a výhledy dalšího studia mimořádným zjevením. Svou koncepci studia hradů předestřel na legendární konferenci v Solenicích v roce 1973 a následně po celý svůj vědecký život rozvíjel a naplňoval. Přes nadšeně přijatou drobnou knížku České hrady z edice OKO z roku 1984 postupně hromadil materiál až k vydání fundamentální Ilustrované encyklopedie českých hradů (první vydání z roku 1999), která představovala dílo srovnatelné s tolik obdivovaným počinem Augusta Sedláčka. Následovala skutečně mimořádná a pravidelná kvantita dalších publikačních počinů až do posledních dnů jeho krátkého života. Mezi jeho skutečně nesmrtelné počiny patří založení a především pravidelné vydávání specializovaného sborníku Castellologica bohemica.

Nezpochybnitelnou a zcela mimořádnou zásluhou profesora Tomáše Durdíka (profesoru získal na Fakultě architektury ČVUT v roce 2007) byla jeho pedagogická aktivita, a to nejen výhradně v rámci vysokého školství. Postupně sice působil na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (Katedra dějin umění a Katedra kulturologie), Fakultě architektury ČVUT Praha (Katedra dějin architektury) a Fakultě humanitních studií Západočeské univerzity v Plzni (Katedra archeologie), kde se těsně před svou smrtí stal jejím vedoucím, ale jeho vliv, nenucené předávání zkušeností a znalostí i osobní příklad formoval zástupy obyčejných lidí, kteří se v průběhu dlouhých let vystřídali na archeologických výzkumech. Nenucené zprostředkování základních návyků nezbytných pro další život, nesdělitelná atmosféra spojená s iniciačními rituály dospělosti, základy archeologického řemesla a stále přítomná nenásilná snaha o předání vědomostí měla nepochybně za následek skutečnost, že v prostředí Tomášových výzkumů vyrostly celé zástupy nastupujících generací středověkých archeologů. Rozhled a schopnost spolupracovat s množstvím dalších odborníků dokládá i značný počet publikací napsaných v autorském kolektivu, kde se zároveň projevovala jeho snaha a ochota pomáhat či podporovat mladé

a doposud nevyzrálé badatele, z nichž někteří si k němu postupem času a let získali až otcovský vztah.

Za mimořádnou složku odkazu Tomáše Durdíka naší společnosti považují jeho schopnost popularizace a prezentace výsledků jeho odborné činnosti formou přednášek, výletů, odborných exkurzí či autorstvím scénářů k televizním seriálům „Hrady obývané a dobývané“ (1991) a „Štítý království českého“ (2007). Od úspěchu obou cyklů byl již pouze malý krůček k obsazení jeho osoby do epizodních rolí ve hraných filmech „Muži v říji“ či „Největší Čech“. Pro popularizaci a zviditelnění české středověké archeologie udělal Tomáš Durdík ohromný kus práce a zcela po zásluze převzal 10. června roku 2011 v Amsterdamu cenu Evropské unie pro kulturní dědictví (ocenění Europa Nostra roku 2011) v kategorii „Mimořádné úsilí“. Podobného ocenění se v domácím prostředí již nedočkal, jak bývá typické u předních osobností našeho života, ke kterým se česká společnost chová vždy poněkud macešsky. Význam jeho osobnosti pro naši společnost tkví především ve skutečnosti, že jako jeden z mála archeologů vystoupil z uzavřeného společenství do obecného společenského povědomí. Který ze současných žijících archeologů to může říci?

V neposlední řadě bych si rád povšiml i mimořádného vztahu Tomáše Durdíka ke sborníku *Archaeologia historica* a potažmo k celé celostátní konferenci k problematice historické archeologie, či konferenci archeologů středověku, jak bývala různě nazývána. Považuji tuto vzpomínku za nesmírně zásadní. Tomáš Durdík vždy při přípravě svých aktivit na další rok tvrdil, že na září není možno nic plánovat, jelikož je to konferenční měsíc. V této souvislosti vždy myslel na setkání „středověkářů“, vždy na ně rád jezdil, těšil se na ně, vždy aktivně vystupoval a své příspěvky s pravidelností sobě vlastní publikoval. Tomáš Durdík byl pravým a skutečným konferenčním živočichem. Vždy se nesmírně aktivně účastnil přednáškových bloků, panelů, diskusí, kuloárových diskusí, exkurzí apod. Málodky neměl co říci a málodky se mýlil. O jeho účasti ještě coby studenta na 5. konferenci v Solenicích s legendárním příspěvkem na téma „Současný stav, potřeby a výhledy výzkumu hradů v Čechách“ již bylo psáno výše. Následně se roku 1975 účastnil konference v Hradci Králové, kde publikoval svůj příspěvek o „Zaniklém sídlištním komplexu Řebřík“ ve sborníku „Středověká archeologie a studium počátků měst“. Od této doby, tedy od následného čísla 2 (1977), nacházíme minimálně jeden jeho článek v každém čísle sborníku *Archaeologia historica*. Do roku 2012 tak zde bylo v publikováno celkem 46 jeho příspěvků. Nejčastěji se věnoval shrnujícím studiím (20), které vycházely z daného tématu konference, několik příspěvků se věnovalo jednotlivým objektům (18) či zajímavým hmotným archeologickým nálezům (6). Tomáš Durdík patřil mezi nejpilnější účastníky konferencí věnovaných problematice středověké archeologie a pravidelné přispěvatele tohoto sborníku. Bez jeho charismatického vystupování, jadrné veleslavínské češtiny, aktivní účasti na diskusních fórech i příjemného popovídání si nad sklenicí dobrého vína či piva je možno si další ročník naší konference jen velmi obtížně představit. V každém případě je však nutno vzpomenout muže marciální postavy, šibalských očí, ohromného rozhledu, vědomostí, přátelského vystupování, zkrátka kamaráda, kolegu, přítele a nezapomenutelného člověka, Tomáše Durdíka. Mnoho štěstí při objevování tajů hradů nebeských a snad se ještě někdy potkáme. Děkujeme, Tome.

5. celostátní konference k problematice historické archeologie, Solenice, 19.–23. listopadu 1973, *Archeologické rozhledy* 28.
1. Durdík, T., 1976: Současný stav, potřeby a výhledy výzkumu hradů v Čechách – Stand, Bedarf und Aussichten der Burgenforschung zur Zeit in Böhmen, 172–181.
7. celostátní konference k problematice historické archeologie, Hradec Králové, 22.–27. září 1975, *Středověká archeologie a studium počátků měst*.
2. Durdík, T., 1977: Zaniklý sídlištní komplex Řebřík – Die Wüstung Řebřík, 231–235.
8. celostátní konference k problematice historické archeologie, Odras feudalismu v hmotné kultuře vesnice 13.–15. století, Mikulov, 20.–24. září 1976, *Archaeologia historica* 2.
3. Durdík, T., 1977: K chronologii obytných věží českého středověkého hradu – Zur Chronologie der Wohntürme tschechischer mittelalterlicher Burgen, 221–228.
9. celostátní konference k problematice archeologického výzkumu středověku, Typy sídlišť v 10.–13. století na území Československa a jejich vzájemné vztahy, Nové Vozokany, 2.–7. října 1977, *Archaeologia historica* 3.
4. Durdík, T., 1978: Nástin vývoje českých hradů 12.–13. století – Entwicklungsskizze böhmischer Burgen aus dem 12.–13. Jahrhundert, 3, 1978, 41–52.
10. celostátní konference k problematice historické archeologie, Záchranné výzkumy na stavbách socialismu, Plzeň, 2.–6. října 1978, *Archaeologia historica* 4.
5. Durdík, T., 1979: Výzkum hradu Křivoklátu v souvislosti s jeho generální opravou (1973–1978) – Die Erforschung der Burg Křivoklát im Zusammenhang mit ihrer Wiederherstellung (1973–1978), 105–112.

6. Durdík, T., 1979: Povrchový průzkum zaniklé středověké osady Dolany, k. ú. Studená, okr. Plzeň-sever – Die Oberflächenerkundung der Ortswüstung Dolany, Bez. Plzeň-Nord, 211–220.
11. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Archeologický výzkum doby předhusitské a husitské, Tábor, 15.–19. října 1979, Archaeologia historica 5.*
7. Durdík, T. – Smetánka, Z., 1980: Archeologický výzkum husitských Čech – Die archäologische Erforschung des hussitischen Böhmens, 7–12.
8. Durdík, T., 1980: K počátkům výskytu hradů s plášťovou zdí v Čechách – Zum Beginn des Erscheinens von Mantelmauerburgen in Böhmen, 259–265.
9. Durdík, T., 1980: K chronologii keramiky 14. – počátku 15. století ve východní části středních Čech – Zur Chronologie der Keramik des 14.–bis Anfang des 15. Jahrhunderts im Ostteil Mittelböhmens, 361–368.
12. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Hrady a hrádky v ČSSR, Košice-Zlatá Idka, 6.–10. října 1980, Archaeologia historica 6.*
10. Durdík, T., 1981: Problematika výzkumu hradů v Čechách – Zur Problematik der Burgenforschung in Böhmen, 7–17.
11. Durdík, T. – Frolík, J., 1981: Ke stavební podobě a dispozici městského hradu v Chrudimi – Zur Bauform und Disposition der städtischen Burg in Chrudim, 107–115.
13. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Středověká vesnice na území ČSSR, Brno, 28. září – 1. října 1981, Archaeologia historica 7.*
12. Durdík, T. – Frolík, J., 1982: Hrad Řebřík na Rokycansku a jeho postavení v genezi českého šlechtického hradu – Burg Řebřík in der Gegend von Rokycany und ihre Stellung unter den Feudalburgen Böhmens, 367–377.
14. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Otázky řemeslné výroby v období středověku, Roudnice nad Labem, 4.–8. října 1982, Archaeologia historica 8.*
13. Durdík, T., 1983: K výskytu bíle malované keramiky v Čechách (Sdělení k článku Z. Hazlbauera – J. Špačka) – Zur Vorkommen der weißbemalten Keramik in Böhmen, 211–213.
14. Durdík, T., 1983: Hospodářské objekty a doklady výroby na hradech v povodí Berounky a severním Podbrdsku – Wirtschaftsobjekte und Produktionsbelege auf Burgen im Flussgebiet der Berounka und in nördlichen Podbrdsko, 471–478.
- Sborník příspěvků k problematice historické archeologie, Brno, 1984, Archaeologia historica 9.*
15. Durdík, T., 1984: Keramická polychromovaná plastika z hradu Žebrák – Eine keramische polychromierte Plastik aus der Burg Žebrák, 293–298.
16. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Hospodářské dějiny na území Československa ve středověku na základě výsledků archeologického bádání a interdisciplinárních expertíz, Nitra, 8.–12. října 1984, Archaeologia historica 10.*
16. Durdík, T., 1985: K počátkům a středověké stavební podobě hradu v Blatné – Zu den Anfängen und der mittelalterlichen Baugestalt der Burg in Blatná, 283–295.
17. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Památky středověké architektury ve světle archeologických výzkumů, Olomouc, 30. září – 4. října 1985, Archaeologia historica 11.*
17. Durdík, T. – Bolina, P., 1986: Několik poznámek k dispozici olomouckého hradu – Einige Bemerkungen zur Disposition der Burg in Olomouc, 95–101.
18. Durdík, T. – Krušinová, L., 1986: K počátkům a středověké stavební podobě hradu v Horšovském Týně – Zu den Anfängen und der mittelalterlichen Baugestalt der Burg in Horšovský Týn, 127–142.
18. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Vesnické sídlo, dům a dvůr v kulturně historických, geografických a funkčních vztazích a archeologicko-etnografických paralelách, Strážnice, 6.–9. října 1986, Archaeologia historica 12.*
19. Durdík, T., 1987: Zemnice na českých královských hradech 13. století – Grubenhäuser auf böhmischen Königsburger des 13. Jahrhunderts, 355–365.
20. Durdík, T., 1987: Za Antonínem Hejnou, 454–455.
19. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Pezinok, 28. září – 2. října 1987, Archaeologia historica 13.*
21. Durdík, T., 1988: Výzkum manského domu na Krivoklátě. Předběžné sdělení – Erforschung des Lehensmannshauses in Krivoklát (Vorbericht), 285–298.
22. Durdík, T. – Pertl, M., 1988: Pozdně gotická šavle ze sbírek Okresního muzea Rakovník – Ein spätgotischer Säbel in den Sammlungen des Kreismuseums in Rakovník, 613–618.
20. *celostátní konference archeologů středověku, České země a Slovensko na prahu vrcholného středověku. Odras společenských a hospodářských změn 13. století v archeologických pramenech, Čelákovice, 19.–23. září 1988, Archaeologia historica 14.*

23. Durdík, T., 1989: K původu kastelů středoevropského typu – Zur Herkunft der Kastelle des mitteleuropäischen Typs, 233–255.
21. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Všední život ve středověku, Tábor, 25. 29. září 1989, Archaeologia historica 15/90.*
24. Durdík, T., 1990: Bronzová hlavice palcátu z Plzně – Der Bronzekopf eines Morgensterns aus Plzeň, 419–424.
22. *celostátní konference archeologů středověku, Zaniklá středověká sídliště a vývoj osídlení na území českých zemí a Slovenska od 11. do začátku 16. století, Brno, 8.–11. října 1990, Archaeologia historica 16.*
25. Durdík, T., 1991: Středověké mechanické hodiny – Mittelalterliche mechanische Uhr, 345–355.
23. *celostátní konference k problematice historické archeologie, Vnitřní struktura středověkých sídlišť s důrazem na jejich stavební podobu, Děčín, 14.–17. října 1991, Archaeologia historica 17.*
26. Durdík, T., 1992: Archeologické doklady hrázděných konstrukcí na českých hradech – Archäologische Belege der Fachwerk-Konstruktionen auf den böhmischen Burgen, 141–152.
24. *celostátní konference archeologů středověku, Etnický pohyb a změny ve struktuře středověkého osídlení, Čingov, 28. září – 2. října 1992, Archaeologia historica 18.*
27. Durdík, T. – Chotěbor, P., 1993: Projevy přímého působení francouzské stavební huti v české architektuře feudálních sídel 14. století – Äusserungen der direkten Wirkung der französischen Hütte in der böhmischen Architektur der Feudalsitze des 14. Jahrhunderts, 225–237.
25. *celostátní konference k problematice archeologie středověku, Opevněná sídla, Luhačovice, 4.–8. října 1993, Archaeologia historica 19.*
28. Durdík, T. – Chotěbor, P., 1994: Stavební vývoj kláštera sv. Jiří na Pražském hradě ve středověku – Die Bauentwicklung des St. Georg Klosters im Mittelalter, 369–377.
26. *celostátní konference k problematice archeologie středověku, Nové výsledky výzkumu středověkých měst, Čelákovice, 12.–16. září 1994, Archaeologia historica 20.*
29. Durdík, T., 1995: Královské hrady a královská města v Čechách 13. století – Königliche Burgen und königliche Städte in Böhmen im 13. Jahrhundert, 331–337.
27. *celostátní konference k problematice archeologie středověku, Středověký církevní a laický svět, Hradec Králové, 16.–20. října 1995, Archaeologia historica 21.*
30. Durdík, T. – Bolina, P., 1996: Hrady pražského biskupství (arcibiskupství) – Die Burgendes Prager Bistums (Erzbistums), 291–306.
28. *celostátní konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Archeologie středověku, Nitra, 23. září – 26. září 1996, Archaeologia historica 22.*
31. Durdík, T., 1997: Lucemburský Křivoklát ve světle archeologického výzkumu – Die Burg Křivoklát der Luxemburgenzeit im Lichte der archäologischen Forschung, 217–228.
29. *celostátní konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Archeologie středověkých komunikací, Prachatice, 6.–10. října 1997, Archaeologia historica 23.*
32. Durdík, T., 1998: Několik poznámek ke vztahu českých hradů ke komunikacím a k jejich komunikačnímu schématu – Einige Bemerkungen zur Beziehung zwischen böhmischen Burgen und Kommunikationen und zu ihren Kommunikationsschema, 203–213.
30. *konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Každodenní život středověkého venkova (jeho hospodářské a sociální aspekty), Brno, 12.–16. října 1998, Archaeologia historica 24.*
33. Durdík, T., 1999: Nejbližší zázemí hradu Křivoklátu – Das nächste Hinterland der Burg Křivoklát, 263–272.
31. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Středověké město a jeho zázemí, Banská Bystrica, 27.–30. září 1999, Archaeologia historica 25.*
34. Durdík, T. – Kašpar, V., 2000: Nové poznatky ke stavebnímu vývoji a podobě hradu ve Vimperku – Neue Erkenntnisse zur Bauentwicklung und Gestalt der Burg in Vimperk, 171–181.
32. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Získávání a zpracování surovin, Čáslav, 25.–28. září 2000, Archaeologia historica 26.*
35. Durdík, T., 2001: Hrádek u Podmok (Kozohlod) – Die Burg Hrádek bei Podmokly (Kozohlody), 147–153.
33. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Hrady a jejich úloha ve středověkém vojenství a osídlení, Brtnice a Panská Lhota, 17.–21. září 2001, Archaeologia historica 27.*
36. Durdík, T. – Kašpar, V., 2002: Ke stavební podobě a vývoji hradu v Říčanech – Die Bauform und Entwicklung der Burg in Říčany, 79–89.

34. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Interetnické vztahy ve středověku a jejich odkaz v hmotné kultuře, Opava, 23.–27. září 2002, Archaeologia historica 28.*
37. Durdík, T., 2003: Oblá nároží hradů – doklad dálkových styků? – Abgerundete Ecken in den böhmischen Burgen – Beweis für die Beziehungen der entfernten Lokalitäten?, 347–356.
35. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Hranice v životě středověkého člověka, Hrabušice, 29. září–3. října 2003, Archaeologia historica 29.*
38. Durdík, T., 2004: K problematice pohraničních tzv. horských hrádků – Zur Problematik der kleinen Befestigungsanlagen, der sog. „kleinen Gebirgsburgen“ in gebirgigen Grenzgebieten, 343–356.
36. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Architektura a archeologické památky (movité i nemovité) a ochrana kulturního dědictví, Telč, 20.–24. září 2004, Archaeologia historica 30.*
39. Durdík, T. – Kašpar, V., 2005: Výzkum hradu Zlenice v souvislosti s jeho památkovými úpravami a prezentací – Erforschung der Burg Zlenice im Zusammenhang mit ihrer Präsentation und Denkmaltherrichtungen, 167–181.
37. *konference archeologů středověku České republiky a Slovenské republiky, Raně středověká centra, jejich podoba a vývoj, Chrudim, 19.–22. září 2005, Archaeologia historica 31.*
40. Durdík, T., 2006: Raně středověké hradiště v Tachově – Der frühmittelalterliche Burgwall in Tachov, 199–208.
38. *mezinárodní konference archeologů středověku, Archeologie středověkého města, Bardejov-Zlaté, 18.–22. září 2006, Archaeologia historica 32.*
41. Durdík, T., 2007: Vkládání hradů do starších českých měst – Die Einfügung von Burgen in ältere böhmische Städte, 199–210.
39. *mezinárodní konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Sídliště ve středověkém rurálním prostředí, Teplý Vrch, okr. Rimavská Sobota, 24.–28. 2007, Archaeologia historica 33.*
42. Durdík, T., 2008: Hrad Karlík – Die Burg Karlík, 221–231.
40. *mezinárodní konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Hmotná kultura každodenního života ve středověku a raném novověku, Plzeň, 15.–19. září 2008, Archaeologia historica 34.*
43. Durdík, T., 2009: Brány hradu Pořešín – Die Tore der Burg Pořešín, 695–709.
41. *mezinárodní konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Život středověkého člověka od kolébky do hrobu, Pardubice, 21.–25. září 2009, Archaeologia historica 35.*
44. Durdík, T., 2010: Několik poznámek k české hradní každodennosti – Einige Anmerkungen zum böhmischen Burgalltag, 45–61.
42. *mezinárodní konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Člověk před hradbou a za hradbou, Brtnice, 20.–24. září 2010, Archaeologia historica 36.*
45. Durdík, T., 2011: K problematice možného ovlivnění středoevropské hradní architektury křížovými výpravami do Svaté země – Zur Problematik einer möglichen Beeinflussung der mitteleuropäischen Burgarchitektur durch die Architektur der Kreuzfahrten ins Heilige Land. 7–25.
43. *mezinárodní konference archeologů středověku České a Slovenské republiky, Město ve středověku a jeho zázemí, Modra u Bratislavy, 12.–16. září 2011, Archaeologia historica 37.*
46. Durdík, T. 2012: Opevněná hradní městečka v Čechách – Befestigte Burgstädtchen in Böhmen, 175–25.

Důležité mezníky:

1973 (76) Solenice – Stav, potřeby a výhledy výzkumu hradů

Shrnující studie (20):

Stav, potřeby a výhledy výzkumu hradů (1973, AR 28/1976)

Chronologie obytných věží (1977, AH 2)

Vývoj českých hradů 12.–13. století (1978, AH 3)

Archeologický výzkum husitských Čech (se Z. Smetánkou; 1980, AH 5)

K počátkům výskytu hradů s plášťovou zdí (1980, AH 5)

Problematika výzkumu hradů v Čechách (1981, AH 6)

Hospodářské objekty a doklady výroby na hradech v povodí Berounky a severním Podbrdsku (1983, AH 8)

Zemnice na královských hradech 13. století (1987, AH 12)

Kastely středoevropského typu (1989, AH 14)

Hrázděné konstrukce na českých hradech (1992, AH 17)

Působení franc. stav. hutě ve 14. století na opev. sídlech (s P. Chotěborem) (1993 AH 18)
Královské hrady a královská města ve 13. století (1995 AH 20)
Hrady pražského biskupství a arcibiskupství (s P. Bolinou) (1996 AH 21)
Hrady a komunikace a jejich komunikační schémata (1998 AH 23)
Oblá nároží a dálkové kontakty (2003 AH 28)
Pohraniční tzv. horské hrádky (2004 AH 29)
Vkládání hradů do starších českých měst (2007 AH 32)
Hradní každodennost (2010 AH 35)
K problematice možného ovlivnění středoevropské hradní architektury křížovými výpravami do Svaté země (2011, AH 36)
Opevněná hradní městečka (2012, AH 37)

Prezentace výzkumů jednotlivých lokalit (18):

Řebřík sídlištní komplex (1997, Středověká archeologie a studium počátků měst)
Křivoklát (1979, AH 4)
ZSO Dolany (1979, AH 4)
Městský hrad v Chrudimi (1981, AH 6)
Řebřík (1982, AH 7)
Blatná (1985, AH 10)
Olomouc (s P. Bolinou; 1986, AH 11)
Horšovský Týn (1986, AH 11)
Manský dům Křivoklát (1988, AH 13)
Kláster sv. Jiří na Pražském hradě (1994, AH 19)
Lucemburský Křivoklát (1997, AH 22)
Zázemí hradu Křivoklátu (1999, AH 24)
Vimperk (s V. Kašparem; 2000, AH 25)
Hrádek u Podmok (2001, AH 26)
Říčany (s V. Kašparem; 2002, AH 27)
Zlenice (s V. Kašparem; 2005, AH 30)
Tachov (2006, AH 31)
Hrad Karlík (2008, AH 33)
Brány hradu Pořešín (2009, AH 34)

Hmotná kultura (6):

K chronologii keramiky 14. – počátku 15. století ve východní části středních Čech (1980, AH 5)
Bíle malovaná keramika v Čechách (1983, AH 8)
Keramická plastika z hradu Žebrák (1984, AH 9)
Pozdně gotická šavle z Rakovníku (1988, AH 13)
Bronzová hlavice palcátu z Plzně (1990, AH 15)
Středověké mechanické hodiny (1991, AH 16)

Nekrolog (1):

Antonín Hejna (1987, AH 12)

Se spoluautory:

Z. Smetánka (1980, AH 5)
J. Frolík (1981, AH 6)
J. Frolík (1982, AH 7)
P. Bolina (1986, AH 11)
P. Bolina (1996, AH 21)
L. Krušinová (1986, AH 11)
M. Pertl (1988, AH 13)
P. Chotěbor (1993, AH 18)
P. Chotěbor (1994, AH 19)
V. Kašpar (2000, AH 25)
V. Kašpar (2002, AH 27)
V. Kašpar (2005, AH 30)